

Nizami Gəncəvi

Rübailər

Bizim mənqəldə can od tutub yanar,
Ölkəmiz həmişə qana boyanar.
Bizə meylin varmı, yoxsa — uzaqlaş, —
Biz dost öldürənlik, kənar ol, kənar.

Getmə əraq ilə xəyalə, yatma!
Saqi əlindədir piyalə, yatma!
Boş-bekar oturma, sübhə çox qalır,
Kuzədə şərab var, var hələ, yatma!

Şadlığım qəm buludundan çəkib nəm,
Kədərdən qapazlar yeyibdir möhkəm.
Üzüm necə gülsün, sevinim necə,
Qanımlı içibdir qüssə, dərd, ələm.

Ümidsiz nə qədər göz yaşı tökək,
Üərkdə yaxşılıq toxumu əkək.
Dünya ki fanidir, bən dostların
Könlünü qoruyaq, nazını çəkək.

O kəsin ki dərdi dilinə gəlməz,
Gəlsə də, qəlbindən silinə bilməz.
Bağında açan bu qəribə gülün
Ətri gizlədilməz, rəngi görülməz.

Canan göz yaşımı töküb gedirdi,
Gülür, sinəmə dağ çəkib gedirdi.
Qəlb can ətəyindən tutdu, can da qəlb, —
Hamısına ətək silkib gedirdi.

Aşılıq şərbəti daddım qəmindən,
Hər cür pislik gördüm qəm aləmindən.
Nə deyim? Qəmindən cana doymuşam,
Yaxşısı budur heç danışmayım mən.

Ey sənəm, incini sənin ağzından
Qapıb kimə verdi, neylədi zaman?
Dəniz qabağına qoydu, zənnimcə,
Göstərdi belə dürr doğmamış ümman.

Yanında urvatlı tutdum sözümlü,
Dedim: — Tanrı versin eşqə dözümü.
Sordu: — Bu duadan məqsədin nədir?
Dedim: — Vəslin. Dedi: — Açıdın gözümü.

Yarı ki, əlləri toxunur gülə,
Sanki qədəh dolur al şərab ilə.
Çöhrəsi boyunca gül düzüb, yəni
Cüzilər birləşir küll ilə belə.

Bir isitmə ilə ömür dağılar,
Bir gecə içində gənclik boğular.
Zülm etmə, bazann dodaq altından
Dediyin bir "vay Allah"la yox olar.

Məni saymırsan sən, buna layıqsən;
Qəməmlə şənsən, şən, buna layıqsən.
Qəmindən ölməyə layiq deyiləm,
Yasıma gəlməsən, buna layıqsən.

Zəfərlərin təməlidir ədalət,
Zalımların əməlidir əsarət.

Bütün hünərləri danan paxıllıq,
Bütün eyibləri örtən səxavət.

Sünbülde təkəbbür, qürur gördülər,
Başını biçdilər, yerə sərdilər.
Vəl ilə döydülər, sonra üstündə
Dəyirman daşını hərletdi pərlər.

Ah çəksəm, dostum da dərdlənər rəğmən,
Səbr etsəm, gözlərim qaralar həmənen.
Ondan qorxurdum ki, bədxah diləyən
Günə salar məni, könlüm istəyən.

Əfsus, xidmətindən ayrılacağam,
Hicranına əsir, qul olacağam.
Səninlə əhdimi pozmayacağam,
Əhdinlə bəs harda sağ qalacağam?

Səni əhdə səsələyəne zülm etmə!
Sevgi, vəfa bəsələyəne zülm etmə!
Güzgüyə bax, əldən getməsən əgər,
Onda haqlı sənsən, mənə zülm etmə!

İçkilərdən şəffaf şərab yaxşıdır,
Bütxanələrdə saf şərab yaxşıdır.
Aləm xarəbadır, xarəba yerdə
Kefli olmaq, xanə-xarəb yaxşıdır.

İstər lap İsa ol, vədin yalandır,
Məlhəmin ürəyə yara salandır.
Səni bağışlayım nə vaxta qədər,
Qanımlı içməyin yetər, talandır?!

Ey mənədən ayrılan, ey son ümidim,
Qəmlərini kimə deyim, nə edim?
Bilirəm, bir daha görməyəcəyəm,
Bağrımın qanı ilə gözümü yudum.

Yaşıl günbəz dövrəsində bir zaman
Pərgərə çevrilib olduq sərgərdan.
Çox axtardıq, amma tapa bilmədik,
Səmimi həmsöhbət, yoldaş, dost, həyan.

Dedim: — Ürəyimi salma ələmə!
Buse ver, bağrımı qana bələmə!
O tez razılaşdı, utancaqlılıqla,
Lap yaxına gəlib dedi: — Eləmə!

Zülfün ay üzündə gecə rəngidir,
Tövbə üstündə suç, günah zəngidir.
Zülfündən üzünə düşən qoşa xətt,
Sanki Çinə qoşun çəkmiş zəncidir.

Yazıq o kəsdir ki, dildarı yoxdur,
Yalqız, tək-tənhadır, qəm xarı yoxdur.
Bu anlar tapılmaz can bahasına,
Yarsız heç bir ömrün baharı yoxdur.

Mənim dildarım yox, üz tutum hara?
Sərgərdan qalmışam, möhtacam yara.
Dərdimi, qəmimi ürək qanımla
Yazıram torpağa, daşa, divara.

Ah çəksəm, bir kimsə gələrmə səsə?
Səbr etsəm, qorxuram ömrümü kəsə.
Mən səni anıram... Allah heç kəsin
Dərdini verməsin heç vaxt heç kəsə.

Ney dedi: — Ayağım üzüldü gildən,
Başımı kəsdilər, ayrıldım göldən.
İnsan əli ilə dağılandı bağrım,
Haqqam ki, ürəkdən ağlayıram mən.

Ürək izn versə, cürət edəmə,
Səndən hey şikayət, qeybət edəmə.
Sırr açmaq olmasa, qınamasalar,
Çox işləklərindən söhbət edəmə.

Farscadan çevirəni:
Məmməd ALİM